

VISLIJN

INFOBLAD OVER DE OPENBARE VISSERIJ IN VLAANDEREN – **JAARGANG 2026**

4

DE EUROPESE MEERVAL SPREEKT
TOT DE VERBEELDING

8

HENGELAARS KUNNEN DE
VERSPREIDING VAN INVASIEVE
UITHEEMSE SOORTEN BEPERKEN

20

UNIEKE REGELING AAN
DE ZUID-WILLEMSVAART

28

HENGELPLEZIER EN NATUURBEHOUD
GAAN HAND IN HAND AAN DE
BENTILLEKREEK

MET BIJLAGE **VISREGLEMENT 2026**

**AGENTSCHAP
NATUUR & BOS**

HET LEVEN (Z)ONDER WATER

Velen vragen zich af wat hengelen zo aantrekkelijk maakt. Het is blijkbaar meer dan het vangen van een vis. Onze reporter merkte dat ook op tijdens de reportages voor Vislijn. Hengelaars vertellen gepassioneerd hun verhaal, terwijl hun blik onafgebroken op het water blijft rusten. Hengelen schept een bijzondere band met die fascinerende wereld onder water. Het roept bij de hengelaar beelden en verwachtingen op over hoe die onderwaterwereld eruitziet.

Wat die verwachtingen ook zijn, we hebben de plicht om als een goede huisvader om te gaan met het leven onder water. Hierbij is een gevarieerde visfauna, in evenwicht met zijn natuurlijke leefomgeving, een voor de hand liggend doel. De waterkwaliteit gaat al een hele tijd de goede kant op, maar zowel hengelaars als onderzoekers wijzen ons erop dat er nog werk op de plank ligt. Zo botsen trekkende vissen nog steeds op hindernissen en winnen invasieve exoten ook onder water meer terrein.

Het belang van water in onze natuur valt niet te onderschatten. De inspanningen van hengelaars, onderzoekers en natuurbeheerders tonen aan dat we samen het verschil kunnen maken, ook in periodes van droogte. Door zorg te dragen voor onze visfauna en hun leefomgeving, dragen we bij aan een rijke biodiversiteit én aan een leefbare wereld voor iedereen. Want water is leven – voor vissen, voor de natuur, en voor ons allemaal. Ik kan me geen leven zonder water voorstellen. U als hengelaar allicht ook niet.

Veel leesplezier!

Jo Brouns

Vlaams minister van Omgeving en Landbouw

COLOFON

VISLIJN is een jaarlijks magazine van het Agentschap voor Natuur en Bos. Verantwoordelijke uitgever: Ilse De Schutter, Agentschap voor Natuur en Bos, Koning Albert-II laan 15 bus 177, 1210 Brussel. Redactie, samenstelling en vormgeving: Matthias Van Milders - matthiasvanmilders.be / Toast Confituur Studio - toastconfituur.be / Rudi Yseboodt, Kristof Vlietinck, Tom Vermijlen - Agentschap voor Natuur en Bos. Foto's: © Vilda - vildaphoto.net, tenzij anders vermeld. Foto p. 2: © Kabinet Jo Brouns, foto p. 4 (bovenaan): © Maximiliaan Claus (Waardenburg Ecology), foto p. 7 (onderaan): anoniem, foto p. 14: © INBO, foto's p. 16-17: ingezonden door hengelaars. Drukwerk: artoosgroup.eu. De meningen die derden in dit magazine vertolken vallen buiten de verantwoordelijkheid van het ANB. Depotnummer D/2025/3241/338. Uitgave januari 2026.

natuurenbos.be/visserij

Inhoud

4

VISSOORT
**DE EUROPESE MEERVAL
SPREEKT TOT DE
VERBEELDING**

8

ORGANISATIE & BELEID
**OOK HENGELAARS
KUNNEN DE
VERSPREIDING VAN
INVASIEVE UITHEEMSE
SOORTEN BEPERKEN**

10

VISWATER
**VERRASSENDE
HENGELPLEKKEN IN DE
WESTKUSTPOLDER**

12

ONDERZOEK
**STROBOSCOOPLICHT
HOUDT PALING UIT
WATERKRACHT-
CENTRALES**

16

**BIJZONDERE
VANGSTEN DOOR
LEZERS VAN VISLIJN**

18

VISWATER
**DE KIL BIJ
MARIEKERKE TELT DRIE
HENGELSTEIGERS**

20

VISWATER
**UNIEKE REGELING
AAN DE ZUID-
WILLEMSVAART**

22

REPORTAGE
**PALINGGOTEN IN DE
IJZERVALLEI**

24

VISWATER
**HENGELN VANOP DE
BOOT OP HET KANAAL
LEUVEN-DIJLE**

26

PROJECT
**MIGRATIEKNELPUNT
AAN DE LAERMOLEN
IN HOOGSTRATEN IS
OPGELOST**

28

VISWATER
**HENGELPLEZIER EN
NATUURBEHOUD GAAN
HAND IN HAND AAN DE
BENTILLEKREEK**

Onderzoek moet nog uitwijzen of de Europese meerval een negatief effect heeft op de inheemse visstand. Maximiliaan Claus (Waardenburg Ecology, foto bovenaan): "Bepaalde studies tonen aan dat hij jaagt op exoten."

DE EUROPESE MEERVAL SPREEKT TOT DE VERBEELDING

“Een meerval vangen is echt de *max*, dat moet je zelf meemaken”

Als een hengelaar de krant haalt, is dat vaak met een bijzondere vangst. Meervalvisser zijn op dat vlak in het voordeel: hun geliefde vis haalt lengtes van meer dan 2 meter. De Europese meerval doet het goed in onze wateren en verleidt steeds meer hengelaars. *Vislijn* ging op pad met enkele meervalvisser en vroeg onderzoekers naar hun kijk op de vis.

“Ik heb geen ervaring met meerval”, bekent Karl Van West. Hij zakte af naar het Netekanaal in Lier voor een visdag van de Vlaamse Vereniging van Meervalvisser (VVM). “Ik liet me gek maken door filmpjes op sociale media. (lacht) Ik vis al jaren op roofvis, maar over meervalvisser moet ik nog veel leren. Omgaan met het materiaal, de juiste positie innemen met de bellyboat, anticiperen op de wind. Het is een totaal andere manier van hengelen.”

Bij de aangeleverde koffiekoeken – een *must* op de visdagen van de VVM – vertelt voorzitter Luc De Lange waarom de vereniging dit soort bijeenkomsten organiseert. “Het geeft ons de kans om onze leden te informeren. Zeker de nieuwe mensen hebben daar nood aan. Maar het is ook een manier om gezellig samen te hengelen onder gelijkgestemden. Binnen onze vereniging staan respect voor de natuur en de beleving aan het water centraal. Wij zijn geen hengelaars die op zoek zijn naar sensatie. We voelen geen behoefte om op sociale media op te scheppen met

foto's van *monstermeervallen*. De rust en de verbondenheid met de natuur zijn de redenen waarom meervalvisser onze hobby is.”

KLIMAATVERANDERING

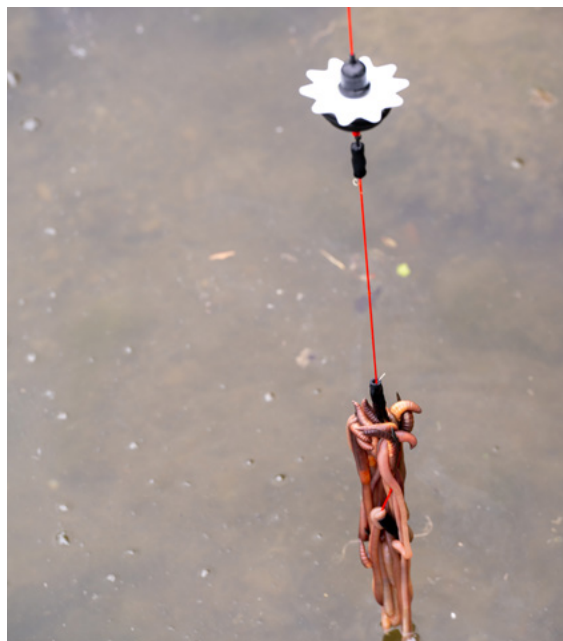
Meervalvisser merken dat de vis zich steeds beter voelt in onze wateren. Biologen vermoeden dat de meerval in zo goed als alle waterlopen voorkomt. Die brede verspreiding kan deels het gevolg zijn van ontsnapte kweekvis en illegaal uitgezette exemplaren. Waarschijnlijk speelt ook de klimaatverandering een rol omdat het water van de rivieren opwarmt. “Voor de paai heeft de meerval hogere watertemperaturen nodig”, zeggen de Nederlandse onderzoekers Jacco van Rijssel (Wageningen Marine Research) en Maximiliaan Claus (Waardenburg Ecology). “Verder is het voedselaanbod in onze gekanaliseerde rivieren voldoende hoog waardoor de meerval op dit ogenblik geen voedseltekort heeft.”

In België en Nederland is de Europese meerval een inheemse soort. “Meervallen zijn vooral nachtactief en gaan efficiënt

om met hun energie”, vertellen Jacco en Maximiliaan. “Om die reden liggen ze overdag vaak verscholen uit de stroming en in de schaduw, bijvoorbeeld onder boten, tussen vegetatie of in diepe kuilen. 's Nachts zwemmen ze actief rond op zoek naar voedsel en kunnen ze ook in meer open water voorkomen.”

EFFECT OP DE VISSTAND

Op het menu van de Europese meerval staat vooral vis, maar kieskeurig is hij niet. Ook schaaldieren, amfibieën, vogels, kleinere zoogdieren en zelfs soortgenoten durft hij wel eens te verorberen. Sommige meervallen specialiseren zich in één prooi, terwijl andere op allerlei soorten jagen. De vermeende vraatzucht van de meerval maakt hem niet erg populair bij sommige hengelaars. Maar klopt die reputatie wel? Onderzoek moet nog uitwijzen of de Europese meerval wel een negatief effect heeft op de inheemse visstand in België en Nederland. Jacco en Maximiliaan hebben weet van plaatsen in Frankrijk waar de meerval behoorlijk wat zalm, elft of zeeprick verorbert. Maar hun onderzoek samen met Sportvisserij

"Soms knabbelen ze al het aas van je haak. Hoe doen ze dat met hun grote bek, vraag je je dan af."

“ Wij zijn geen hengelaars die op zoek zijn naar sensatie. We voelen geen behoefte om op sociale media op te scheppen met foto's van *monstermeervallen*.

Nederland aan het sluizencomplex van Lith op de Nederlandse Maas toont een ander mogelijk effect. En dat zal veel hengelaars en natuurbeschermers wél als muziek in de oren klinken. “De voorlopige resultaten laten zien dat de Europese meerval op deze locatie voornamelijk exoten zoals de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft en de zwartbekgrondel eet. Ook in het buitenland tonen studies aan dat de meerval jaagt op exoten.”

“Sommige hengelaars geven onze meerval de schuld voor mindere vangsten”, zegt meervalvisser Luc. “Maar het is niet dat er enorm veel meerval in onze wateren zit.” Jurgen Van Lani treedt hem bij: “Ik vis heel vaak op het Schulensmeer. Daar zit veel meerval, maar ook massaal veel andere vis. Als je niets vangt omdat er een meerval op de loer ligt, probeer het dan eens enkele honderden meters verder.”

OPENBARE WATEREN

In Lier wordt intussen alles in gereedheid gebracht om op het water te gaan. Want hoewel je ook vanop de kant op meerval kan vissen, is de bellyboat erg kenmerkend voor deze tak van de hengelsport. Het valt op dat de gemiddelde meervalvisser behoorlijk wat materiaal heeft, onder meer om de vis onder water op te sporen. Al houden sommige hengelaars het liever simpel, zoals Pieter Ribbens: “Ik begrijp dat sommigen met gesofisticeerde apparatuur de meerval perfect willen opsporen

en volgen. Maar mijn maat Gerry en ik houden het eenvoudig. Die vorm van hengelen spreekt ons meer aan.” Gerry Van Der Perren vermeldt nog een ander aspect van de meervalvisserij: “Hier en daar vind je wel een betaalwater met meerval, maar doorgaans vis je op deze soort op openbare wateren.” Met andere woorden: met een visverlof ben je als meervalvisser goed gesteld. Omdat meervallen vooral 's nachts actief zijn en meervalvisser graag op het water hengelen, is een groot visverlof wel aangewezen.

“Meervalvissen is de laatste tien jaar veel populairder geworden”, weet Gerry. “De online filmpjes spreken veel mensen aan. En als je al veel grote snoek of karper ving, wil je ook wel eens iets anders. Dan wil je ook met zo'n grote meerval op de foto poseren.” Noël Osier kan het alleen maar beamen: “Als je een meerval vangt, weet je pas echt wat een vis is. Je houdt het niet voor mogelijk hoeveel kracht zo'n dier heeft. Het is dan ook een hele uitdaging om er eentje boven te halen. Maar als dat lukt, is het echt de max. Dat moet je echt zelf meemaken.”

Ondanks de kracht van deze spectaculaire vis, is meervalvissen volgens Jurgen erg rustgevend. “Midden op het water heb je van niemand last. Rustiger dan dat kan niet.” Makkelijk hengelen is het niet, weet Luc: “Soms ben je uren bezig voor je beet hebt. Het zijn hele slimme vissen. Soms

knabbelen ze al het aas van je haak. Hoe doen ze dat met hun grote bek, vraag je je dan af.”

Gedurende de ganse dag aan het Netekanaal zullen de meervalvisser één exemplaar vangen. Na een tijdje komt Lindere Van de Maele in zijn bellyboat terug gepeddeld. “Ik stop er niet mee, hoor. Ik heb baars zien zitten en kom een andere hengel halen. Dit is nochtans geen slecht hengelwater voor meerval. Hier werd het Belgisch record gevestigd: 2,38 meter!” En wordt er vandaag geen enorme meerval gevangen, dan is dat voor Gerry geen enkel probleem: “Vang ik er één grote of tien kleine, dat is voor mij gelijk. Ik ben al blij dat ik kan gaan hengelen.”

Meer info over de Vlaamse Vereniging van Meervalvisser: meervalvisser.be

De meervalonderzoekers in Nederland zie je aan het werk in dit filmpje: youtube.com/watch?v=mhouu11F7I8

Hengelaar Pieter Ribbens (onderaan): “Ik begrijp dat sommigen met gesofisticeerde apparatuur de meerval perfect willen opsporen en volgen. Maar ik houd het eenvoudig. Die vorm van hengelen spreekt me meer aan.” Deze foto werd niet gemaakt tijdens de reportage voor *Vislijn*.

OOK HENGELAARS KUNNEN DE VERSPREIDING VAN
INVASIEVE UITHEEMSE SOORTEN BEPERKEN

“Laat ons samen voorkomen dat je binnenkort enkel nog uitheemse vissen vangt”

Het woord *zwartbekgrondel* ontlokt bij hengelaars wel eens een welgemeende vloek. De vis is slechts een van de invasieve uitheemse soorten die in onze natuur voorkomen. Deze uitheemse planten- en diersoorten doen het hier erg goed en zorgen voor schade en overlast. *Checken – reinigen – drogen*, daarmee kunnen hengelaars de verspreiding beperken.

Invasieve uitheemse soorten zijn een van de belangrijkste oorzaken van het verlies aan biodiversiteit. Zonnebaars, blauwband, zwartbekgrondel, rode Amerikaanse rivierkreeft en Chinese wolhandkrab zijn bij hengelaars goed bekend. Toch is er bij het hengelen een groter risico op onbedoelde verspreiding van uitheemse planten dan van dieren. Dat stelt Johan De Gruyter, stakeholder engagement officer bij het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor Invasieve Uitheemse Soorten. “Waterplanten groeien terug uit kleine fragmentjes en je neemt ze heel gemakkelijk per ongeluk mee, bijvoorbeeld aan de onderkant van je schoenen of in je schepnet. Eén klein stukje kan voldoende zijn om een vijver volledig te laten dichtgroeien. Inheemse waterplanten worden hierdoor verdrongen. En als die invasieve planten afsterven, daalt het zuurstofgehalte in het water.”

PREVENTIE

Als invasieve uitheemse soorten zich vestigen in onze wateren krijg je ze moeilijk onder controle. Preventie is dan ook de beste optie. Heel eenvoudig is dat niet. Vaak worden invasieve uitheemse soorten onopzettelijk verspreid via kleding, materiaal, bootjes of aas. Via visbepotingen raakte de blauwband breed verspreid.

Om de verspreiding van invasieve uitheemse soorten in onze wateren te beperken, zijn er nu verschillende zogenaamde codes goede praktijk. Hierin staan praktische richtlijnen voor elke gebruiker van de binnenwateren. De code goede praktijk voor de hengelsport werd ontwikkeld samen met Sportvisserij Vlaanderen. Wat je als individuele hengelaar kan doen, kan je samenvatten als *checken – reinigen – drogen*. “Veel hengelaars hebben nu al de gewoonte

om hun materiaal te onderhouden na het hengelen”, weet Johan. “Het komt erop neer om die gewoonte uit te breiden met onze aanbevelingen en ervoor te zorgen dat het een routine wordt. Dat heeft bijkomende voordelen, want je voorkomt zo ook de verspreiding van visziektes.”

VERSPREIDING IN KAART BRENGEN

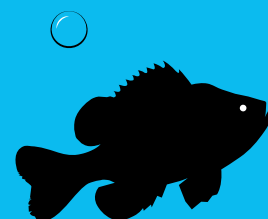
“Hengelaars kunnen een belangrijke rol spelen”, gaat Johan verder. “Zij vormen als het ware de frontlinie omdat ze zo vaak aan de waterkant zijn. Ze kunnen nieuwe ontwikkelingen waarnemen en de verspreiding mee in kaart brengen door waarnemingen door te geven. Zo kunnen we snel reageren als er een nieuwe soort in België wordt waargenomen.”

“Wil je aan de slag met onze campagne *Checken – reinigen – drogen*, dan vind je de nodige info en video's op onze website. Je kan ook affiches, flyers, stickers en

borden aanvragen om te sensibiliseren. Voor meer informatie mag je ons trouwens altijd contacteren. Hengelaars vertelden me dat ze nu al op sommige plaatsen alleen nog uitheemse soorten vangen. We willen voorkomen dat zoiets in heel Vlaanderen het geval wordt.”

Meer info:

iasregulation.be/nl/checkcleandry.
Check zeker ook het reglement openbare visserij dat bij deze *Vislijn* zit.

1

Checken

Controleer je boot, materiaal, kleding en zeker ook je zolen op modder, plantaardig materiaal en waterdieren. Verwijder alles wat je vindt en laat het ter plaatse achter, liefst op het droge.

|

2

Reinigen

Maak alles wat in contact kwam met water zo snel mogelijk grondig schoon. Gebruik liefst heet kraantjeswater of een desinfectiemiddel. Heb je dat niet, gebruik dan het water waarin je hengelde, maar spoel je materiaal thuis dan nog eens af.

|

3

Drogen

Laat alles minstens 48 uur drogen voor je het op een andere plek gebruikt.

|

EN VERDER

Laat geen aas vrij, tenzij op de plek waar je het verzamelde.

Gebruikte je je eigen materiaal in het buitenland, wees dan extra aandachtig.

Verplaats geen uitheemse soorten. Zet een gevangen zonnebaars, zwartbekgrondel of andere uitheemse soort dus terug op de plek waar je het dier ving.

Geef elke waarneming van invasieve uitheemse soorten door via waarnemingen.be/exoten, inaturalist.org of via de app *Obsidentify*.

VERRASSENDE HENGELPLEKKEN IN DE WESTKUSTPOLDER

“We zijn hier verwend als hengelaars”

Niet alleen onze grote rivieren en kanalen zijn in trek bij hengelaars. Het hinterland van de kust tussen Oostende en De Panne wordt doorsneden door tal van vaarten en beken. Doorwinterde hengelaars uit de streek kennen die verborgen parels maar al te goed. *Vislijn* volgde twee van hen doorheen de Westkustpolder, het meest westelijke deel van dit gebied.

De vaartjes in de buurt hebben een verrassend visbestand”, zei Pascal Gesquiere tijdens een reportage voor de vorige editie van *Vislijn*. We knootten die suggestie goed in de oren en een jaar later staan we aan de

kerk van Pervijze. Pascal neemt ons mee, samen met Dirk Verhaeghe. Beiden zijn lid van de provinciale visserijcommissie, waarin Pascal een aanspreekpunt is voor de Westhoek en de Westkust. Ze willen ons in de omgeving van Diksmuide enkele vaarten tonen waar het aangenaam hengelen is.

WEINIG BEKEND

“Hier kom ik vaak hengelen, en ik heb het hier erg naar mijn zin”, zegt Pascal aan onze eerste halte, de Grote Beverdijkvaart in de buurt van Pervijze. De drie hengelsteigers zijn ideaal wanneer je zoals Pascal graag hengelt met de vaste stok. “Deze plek is weinig gekend, soms zit ik hier een hele dag zonder dat er iemand passeert. En toch vang je hier – net zoals elders in de polder – zowat alle soorten, vooral kolblei, blankvoorn, brasem, karper en ook wel rietvoorn.” Bij het horen van die laatste soort, reageert vliegvisser Dirk enthousiast.

Bij hengelen in de Westkustpolder denken velen misschien meteen aan de IJzer, *den Iezre* zoals ze hier zeggen. “Daar worden veel wedstrijden georganiseerd”, zegt Pascal. “Ik doe er geregeld aan mee. Maar ik verkies toch de kleinere grachten en vaartjes. Die worden veel minder bevestigd.” Met een visverlof heb je in de Westkustpolder een ruime keuze aan hengelwateren. “Als ze naast de openbare weg lopen, volstaat je visverlof”, zegt Dirk. “Voor de stukken naast privéterrein heb je ook de toestemming van de oevereigenaar nodig.” Nachtvisserij en hengelen in de paaitijd zijn op deze kleinere vaartjes en grachten doorgaans niet toegelaten.

WATERLELIES

Aan de Oude A-Vaart wijst Pascal op de vele waterlelies die op het water drijven. “Kijk eens hoe mooi! Dat is hier toch een prachtige plek om te hengelen.” Twee hengelsteigers maken het mogelijk om dicht bij het water te zitten. Nadat Dirk zijn kunstvlieg enkele keren op het water

heeft laten landen, toont Pascal de vlakbij gelegen Kleine Beverdijkvaart: “Hier zitten in de winter veel roofvisvisers.”

Onze volgende stop is de Oostkerkevaart bij Lampernisse. We zien de kleine vis zwemmen dicht tegen het oppervlak. “Allemaal blankvoortjes”, weet Pascal. “Hier zit inderdaad veel vis”, bevestigt Dirk. Afsluiten doen we weer aan de Grote Beverdijkvaart, deze keer bij Oudekapelle. Dirk praat over de mooie snoek die hier zit. “We zijn hier verwend als hengelaars”, aldus Pascal. “De Westkustpolder is het mooiste hengelgebied van de ruime omgeving.”

Ontdek de waterlopen van de Westkustpolder op de hengelkaarten van het Agentschap voor Natuur en Bos: natuurenbos.be/hengelkaart.

STROBOSCOOPLICHT HOUDT PALING UIT WATERKRACHTCENTRALES

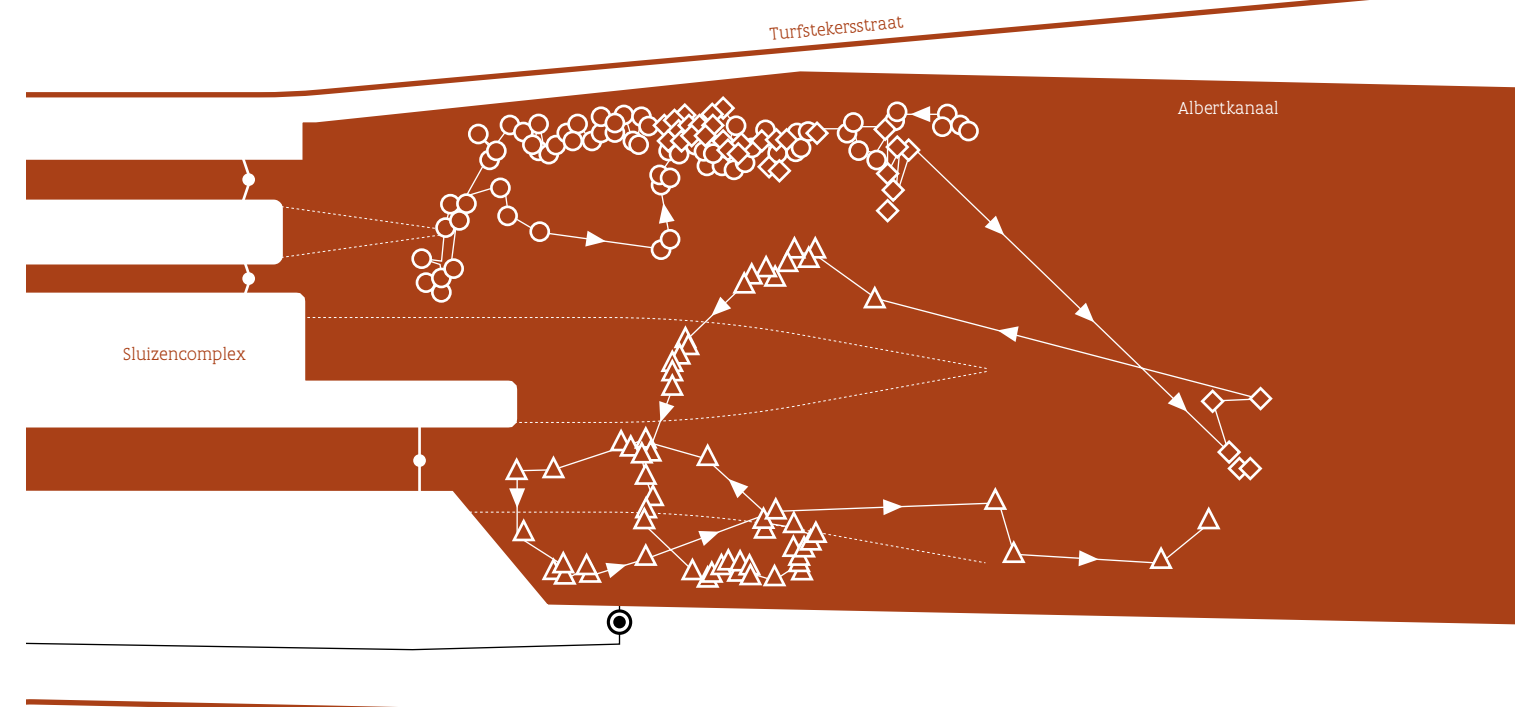
“Vismigratie via het Albertkanaal is moeilijk, maar we zoeken de beste oplossingen”

Hoe houden we vissen uit de waterkrachtcentrales op het Albertkanaal? De Vlaamse Waterweg vroeg aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) om die vraag te beantwoorden. Aan het sluizencomplex van Hasselt deed het INBO daarom een onderzoek, met focus op de paling.

Waarom combineert De Vlaamse Waterweg pompinstallaties met een waterkrachtcentrale aan de zes sluizencomplexen op het Albertkanaal?

Ine Pauwels (onderzoekster INBO):
“Hoe meer scheepvaartverkeer, hoe meer water je nodig hebt om die schepen van Antwerpen naar de Maas te brengen en omgekeerd. Het schutten van de sluizen vraagt immers veel water. In de toekomst krijgen we meer periodes van droogte door de klimaatverandering. De watertekorten kunnen ervoor zorgen dat je de sluizen dan niet meer kan schutten. Daarom installeerde men grote pompen om het water dat verloren gaat bij het schutten, terug naar het bovenliggende kanaalpand te pompen. Bovendien

Zwemgedrag van de paling met zender ID 3640. De punten tonen het uurblok en de locaties waar de paling zich bevond bij zijn pogingen om de sluizen van Hasselt te passeren. Het traject toont aan dat deze paling de viswering nadert en er weer van weg zwemt.

- Uur 0
- ◇ Uur 1
- △ Uur 3
- Locatie viswering
- Bypass-kanaal

Boksbeemdenstraat

kunnen die installaties bij wateroverschot in omgekeerde richting werken als waterkrachtcentrale en zo groene stroom opwekken.”

Wat betekent zo'n waterkrachtcentrale voor de vissen die erdoor passeren?

“Vroeger gebruikte men pompen die leken op de propellers van boten. De meeste vissen kwamen daar letterlijk in stukjes uit, tenzij ze er met geluk voorbij konden glippen. Op het Albertkanaal installeerde men een variant van de zogenaamde Archimedes-vijzel. Die is al een stuk veiliger. Hoe veilig, dat hangt onder meer af van de vissoort. Bij onze testen werden 55% van de brasems, 34% van de blankvoorns en 17% van de palingen gedood of zwaar gekwetst met de verwachting dat ze sterven.

Palingen die volwassen worden, willen zich voortplanten en moeten daarvoor terug naar zee zwemmen. Doorheen het Albertkanaal passeren ze zes waterkrachtcentrales met telkens 3% kans om direct te sterven en nog eens 14% om zwaargewond te raken. Dat is in totaal dus best wat schade aan de populatie.”

“Eigenlijk weten we niet zo goed wat de oorzaak is van die schade. Wordt die bepaald door het toerental, de hellingsgraad, het uitzicht van de ingang of de vorm van de bladen van de vijzel? Bij het INBO deden we al verschillende onderzoeken, en ook in het buitenland gebeurt dat. Maar er is nog meer onderzoek nodig om voldoende inzicht te krijgen. Wat onderzoekers ontdekken, delen ze met de bouwers van die installaties. Zo worden die steeds veiliger.”

“De klassieke Archimedes-vijzel is een gesloten buisvijzel, maar op het Albertkanaal vind je de variant waarbij de vijzel in een halfopen goot ligt. De gesloten buisvijzel is iets veiliger voor de vis, maar je kan die dan weer niet gebruiken als waterkrachtcentrale. Daarom is de conclusie van ons onderzoek dat we de vissen beter uit de waterkrachtcentrale weghouden. Dan is er gewoon geen schade.”

Aan het sluizencomplex van Hasselt onderzochten jullie hoe je vissen kan weren uit de centrale. Hoe deden jullie dat?

“Je kan een viswering gebruiken met stroboscooplicht, geluid, luchtbubbels of elektriciteit. En je kan de vis natuurlijk ook tegenhouden met roosters. Het complex in Hasselt telt drie sluizen en daarnaast

een bypass-kanaal met de pomp- en waterkrachtinstallatie. Op vraag van De Vlaamse Waterweg onderzochten we het effect van stroboscooplicht als viswering aan de ingang van het bypass-kanaal. Onderzoek met netten voor en na het kanaal leverde geen groot verschil op tussen de situatie mét en zonder stroboscooplicht. Maar door de plaatselijke situatie konden we de netten niet dicht genoeg bij de viswering plaatsen. Daardoor laten die resultaten niet echt toe om de juiste conclusies te trekken.”

“Gelukkig onderzochten we ook het migratiegedrag van zilverbaling. Daarvoor gaven we dertig palingen een zender die akoestische signalen uitzendt. In het kanaal installeerden we een fijnmazig netwerk van hydrofoons. Dat zijn

luistertoestellen die geluid opvangen onder water. Zo konden we de zwemroute van de palingen met een zender identificeren.”

Welk gedrag stelden jullie vast bij die palingen?

“We kunnen zeggen dat de viswering met stroboscooplicht in Hasselt heel goed werkt voor zilverbalingen: geen enkel dier zwom er voorbij. Ons onderzoek bevestigde ook dat palingen vaak beginnen te migreren bij hoge waterafvoer en dat ze vooral ’s nachts actief zijn. De migratie via het Albertkanaal is voor palingen niet gemakkelijk. In elk kanaalpand gaat het water omhoog en omlaag naargelang de sluizen worden gesloten. Een paling weet dan niet wat er gebeurt en raakt volledig de weg kwijt. Toch is het echt

noodzakelijk dat deze dieren op tijd de weg naar zee vinden om zich voort te planten.”

“Het sluizencomplex passeren kan behalve langs het bypass-kanaal en de waterkrachtcentrale ook via de drie sluizen. Uit vorig onderzoek leerden we dat een passage doorheen de sluizen echter geen sinecure is. Hierbij treedt mogelijk ook schade op aan de paling, al moet dat nog verder onderzocht worden. De viswering houdt de palingen dus uit het bypass-kanaal, maar daardoor raken er ook minder dieren voorbij het sluizencomplex van Hasselt. Een alternatieve migratieroute is op het drukke Albertkanaal niet mogelijk. De vraag is nu wat de beste optie is voor migrerende zilverbalingen: via de sluizen of toch via het bypass-kanaal van de

waterkrachtcentrale. Dat zijn we nu verder aan het onderzoeken.”

“Eigenlijk is het Albertkanaal gewoon geen goede migratieroute voor palingen. In een ideale wereld installeer je aan het begin van het Albertkanaal aan de stroomopwaartse kant in Wallonië een gigantische viswering zodat de vis verder zwemt via de Maas. Maar zoiets bestaat nog niet. En sowieso leven er ook palingen in het Albertkanaal, dus daarvoor moeten we ook ons best doen. Daarom zoeken we samen met de ingenieurs naar de best mogelijke oplossingen voor de migrerende zilverbaling, maar ook voor andere vissoorten.”

Voor een goede werking van de installatie, is het nodig om de stroboscooplichten geregeld schoon te maken.

“ Ons onderzoek bevestigde dat palingen vaak beginnen te migreren bij hoge waterafvoer en dat ze vooral ’s nachts actief zijn.

“We pakken de vismigratieknelpunten aan”

Liliane Stinissen (De Vlaamse Waterweg): “Voor de bouw van de pomp- en waterkrachtinstallaties op het Albertkanaal lieten we onderzoek doen naar de impact ervan. De installatie van een viswering bleek nodig. Met het Agentschap voor Natuur en Bos spraken we af dat we de viswering met stroboscooplicht eerst zouden onderzoeken op een concrete locatie. Daaruit bleek dat die installatie werkt voor paling en er geen bijkomende maatregelen nodig zijn. Als het onderzoek had aangetoond dat die wel nodig waren, dan zouden we die maatregelen treffen.”

“Ook op andere bevaarbare waterlopen proberen we de vismigratieknelpunten aan te pakken. En als we werken doen, hebben we altijd oog voor de vis. Zo verplaatsten we vissen voor de bouw van de Oosterweelverbinding in Antwerpen. Die zouden anders vast komen te zitten bij de aanleg van werkeilanden in het Albertkanaal.”

Bijzondere vangsten

Een groot exemplaar, een opmerkelijke soort, of gewoon een beeld dat de charme van het hengelen samenvat: ook dit jaar bezorgden lezers enkele bijzondere vangstfoto's aan *Vislijn*.

Oproep!
Deel je vangstfoto

Mail je vangstfoto naar
visserij.anb@vlaanderen.be.
Misschien komt jouw
foto wel in de
volgende *Vislijn*.

SOORT: snoekbaars
GEVANGEN DOOR: Eric Sergeant
WAAR: Dender in Ninove

Eric scoorde met deze snoekbaars van 75 cm een persoonlijk record. Zo kon hij op een heerlijke vrijdagavond zijn werkweek gelukkig afsluiten.

SOORT: blankvoorn
GEVANGEN DOOR: Alain Boes
WAAR: Albertkanaal in Kuringen

In het Albertkanaal zwemmen grote blankvoorns. Alain zat duidelijk op de juiste stek toen hij trots deze kanjer van 1,6 kg kon tonen.

SOORT: zilverkarper
GEVANGEN DOOR: Simon Verhanneman
WAAR: Polders van Diksmuide

Hoe je gericht vist op de mysterieuze zilverkarper, is niet zo duidelijk. Deze exoot vang je dan ook niet snel, maar Simon haalde er toch een boven water.

SOORT: baars
GEVANGEN DOOR: Jurgen Vandamme
WAAR: Kanaal Roeselare-Leie

Een baars vangen is niet zo eenvoudig. Maar na veel oefenen weet Jurgen hoe en waar hij stevige exemplaren vangt op het Kanaal Roeselare-Leie.

SOORT: paling
GEVANGEN DOOR: Vinz Belmans
WAAR: Kanaal Bocholt-Herentals in Lommel

De palingvangsten kunnen wel eens tegenvallen. Het gaat inderdaad niet goed met de paling. Toch kan je nog mooie exemplaren vangen, zoals Vinz bewijst.

SOORT: gibel
GEVANGEN DOOR: Finn Evers
WAAR: Zeekanaal Brussel-Schelde in Tisselt

Na heel wat zwartbekgrondels kreeg Finn plots een 'karper' aan de haak. Eens boven water bleek het echter om een forse gibel te gaan.

SOORT: rietvoorn
GEVANGEN DOOR: Mark Subota
WAAR: Kanaal Dessel-Schoten

Peter Van Steenberghe wilde Mark, afkomstig uit Oekraïne, warm maken voor het hengelen. Tot hun verbazing vingen ze al snel een rietvoorn van 43 cm.

SOORT: blankvoorn
GEVANGEN DOOR: Steve Christiaens
WAAR: Schelde in Asper

Niet alleen kanjers geven je hengeldag kleur. In Asper ving Steve een goudvoorn. Zo'n bijzonder gekleurde blankvoorn zie je zelden in de vrije natuur.

"Van ongeveer twee uur voor hoogtij tot twee uur erna kan je hengelen aan de kil."

DE KIL BIJ MARIEKERKE TELT DRIE HENGELSTEIGERS

“Vroeger zag de Schelde zwart, nu vang ik hier grote brasems”

Ooit was de kil bij Mariekerke een aanlegplaats voor beroepsvissers die de Schelde bevisten. Vandaag is het een rustig gelegen, groene hengelplek met drie hengelsteigers. De getijden van de rivier bepalen wanneer je hier kan hengelen.

“ Af en toe zie je een zeehond of zelfs een bruinvis passeren. En tijdens de paaitijd zitten er behoorlijk wat finten in het water.

Een kil is een watergeul, zo leert Wikipedia ons. Mariekerkse vissers brachten destijds hun vangst aan land via de zijgeul van de Schelde bij hun dorp. De beroepsvisserij ligt intussen al een hele tijd achter ons, maar ooit lieten ook hengelaars de Schelde links liggen. “Als *klein manneke* had ik nooit durven dromen dat we op de Schelde zouden kunnen vissen”, vertelt Rudy Hielegems. “De rivier was dood en stonk enorm.” Zijn collega-hengelaar Eddy Verbelen beaamt dat, terwijl hij een brasem vangt vanop een van de hengelsteigers. “Zwart zag de Schelde toen! Nu is het beter. Geregeld vang ik hier grote brasems. Deze weegt 2 kilo.”

De verbetering van de waterkwaliteit bracht de vis en dus de hengelaars terug naar de Schelde. De visrijke kil bleek een uitgelezen hengelplek. In 2012 reageerde de lokale Visclub Sinte-Marie op een projectoproep van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). De vereniging stelde voor om een hengelsteiger aan te leggen. De provinciale visserijcommissie van Antwerpen schakelde het Visserijfonds in om er meteen drie te laten bouwen. “De gemeente zorgt sindsdien voor het onderhoud en de Vlaamse Waterweg maakte een betonnen trap naar een van de steigers”, aldus Rudy, destijds voorzitter van de visclub.

GOED BESCHUT

“Het is hier heel mooi”, vindt Bernadette Boeykens. Als toenmalige schepen was ze ook betrokken bij de bouw van de hengelsteigers. “Je zit hier goed beschut. Ook mensen die niet hengelen, komen van deze plek genieten.” Eén steiger ligt in de kil zelf, de twee andere bij de monding in de Schelde. De begroeiing en het zicht op de machtige rivier maken dit tot een opmerkelijke hengelplek. Het is hoogtij en dan zit je heel dicht bij het water. De wind ruist door de bomen en het riet, verder is het hier best stil. Wanneer de zon door het wolkendek breekt, glinsteren de golven. Af en toe passeert een schip dat ons herinnert aan de economische rol die de Schelde ook speelt.

Al vrij snel haalt Eddy een tweede vis boven, een kolblei deze keer. “Naast brasem en kolblei vang je hier ook blankvoorn, snoekbaars, karper en meerval”, vertelt Rudy. “Paling ook, al is dat al een tijd geleden. Af en toe zie je een zeehond of zelfs een bruinvis passeren. En tijdens de paaitijd zitten er behoorlijk wat

finten in het water.” Bernadette kent de fint of meivis: “Dat is de vis van de streek. Het is een mooi zicht om ze 's avonds tijdens de paaitijd te zien springen.”

STROMING

“Op de Schelde kan er behoorlijk wat stroming staan, maar in de kil zelf is dat veel minder”, weet Rudy. “Bij hoogtij zit er veel vis in de kil. Bij laagtij is het een modderpoel, met een klein stroompje in het midden. Wij kijken naar het peil bij Wintam om te bepalen wanneer het hier hoogtij is. Je moet daar zowat een uur bij tellen. Van ongeveer twee uur voor hoogtij tot twee uur erna kan je hengelen aan de kil.”

De tijdstippen van de getijden staan in de publicatie *Getijtafels 2026* van het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust. Je kan ook een app raadplegen die de getijden weergeeft.

Vlak bij de kil is er een parking die je bereikt via de Omgangstraat tegenover huisnummer 46. Aan de parking vertrekt een pad richting de kil.

"Op de Schelde kan er behoorlijk wat stroming staan, maar in de kil zelf is dat veel minder."

“De auto's van hengelaars langs het kanaal zorgen niet voor problemen”

Op jaagpaden mag je doorgaans niet met de auto rijden. Voor wie wil hengelen en veel materiaal bij zich heeft, kan dat best vervelend zijn. De gemeenten Maasmechelen en Lanaken beslisten daarom om hengelaars met de auto toe te laten langs een deel van de Zuid-Willemsvaart. De actieve stewardwerking houdt intussen een oogje in het zeil bij dit proefproject.

Bij de Zuid-Willemsvaart heeft iedereen het beeld van een hengelaar”, weet Marino Keulen, burgemeester van Lanaken. “Het is ook een hobby waar de omgeving geen overlast van ondervindt.” Het idee om een deel van de weg langs het kanaal toegankelijk te maken voor hengelaars met een auto, vond bij hem dan ook meteen steun. De regeling is eenvoudig: een strook van 2,5 kilometer op de westelijke oever is verboden terrein voor auto's, behalve voor plaatselijk verkeer en voor hengelaars. “Bij zo'n maatregel hoor je de gekste voorbeelden van wat er allemaal kan mislopen. Maar je kan toch goede afspraken maken en na een tijd evalueren! We stellen vast dat er een groot draagvlak is en dat er geen problemen zijn.”

Ook Raf Terwingen, burgemeester van Maasmechelen, is positief gestemd: “Ik kwam hier zelf hengelen met mijn vader zaliger. Ik heb veel sympathie voor hengelaars. Als we hun hobby kunnen vergemakkelijken, moeten we dat doen. Mensen verenigen is het belangrijkste voor ons. En het hengelen geeft het kanaal een extra aantrekkingskracht omdat er iets gebeurt. Voor de fietsers en wandelaars die hier passeren is het een attractie.”

OGEN EN OREN OP HET TERREIN

Hengelvereniging De Voorn uit Maasmechelen organiseert een stewardwerking langs het kanaal. Zo

hebben de twee gemeenten ogen en oren op het terrein. Dat heeft zeker geholpen om de regeling erdoor te krijgen. Het initiatief kwam trouwens van de voorzitter van De Voorn, Andy Ramaekers, en zijn collega Dirk Van Mirlo, voorzitter van De Moedige Vissers uit Lanaken. “Jongeren worden naar de privévijvers gedreven”, zegt Dirk. “Hier hebben ze nu de kans om de openbare wateren te leren kennen.”

“Als stewards krijgen wij van veel hengelaars positieve reacties”, merkt Steven Salden. “De regeling is al bekend tot ver van hier.” Collega Niels Janssen droomt al verder: “Nu hopen we dat hengelaars ook op andere plaatsen de toelating krijgen om met de auto langs het kanaal tot aan de hengelstek te rijden.”

Andy voelt dat ook de stewardwerking op veel bijval kan rekenen. “Agressie maakten we amper mee. We merken dat de stewardwerking een positieve invloed heeft op de situatie aan het kanaal.” De stewards informeren andere hengelaars hoe ze reglementair kunnen hengelen, signaleren sluikstort, en helpen bij jeugdinitiaties en bij visuitzettingen.

VOOR NIEMAND IN DE WEG

Aan de waterkant is het enthousiasme groot. Jean Ramaekers en zijn 11-jarige kleinzoon Bob Coenen hebben een aanhangwagen vol hengelmateriaal. “Het

Dankzij de stewardwerking hebben de gemeenten ogen en oren op het terrein.

is fantastisch dat je met je auto langs het kanaal mag parkeren”, aldus Jean. “Zo kunnen wij als hengelaars onze hobby beoefenen. Wij zitten hier heel vaak, altijd met z'n tweeën. Bobby ving vandaag al 35 dikke blankvoorns.”

Dankzij de nieuwe maatregel ontdekte Leopold Staszewski de Zuid-Willemsvaart opnieuw. “Als jonge kerel kwam ik met de fiets of de brommer naar hier. Maar mijn knieën zijn versleten, ik krijg mijn materiaal enkel tot hier met de auto. Nu zit ik hier rustig en mijn auto staat voor niemand in de weg.”

PALINGGOTEN IN DE IJZERVALLEI

“Dankzij de vrijwilligers kunnen we meer palingen helpen”

Barrières verhinderen glasaal om onze binnenwateren op te trekken. Nochtans is deze migratie noodzakelijk voor een gezond palingbestand. Via zogenaamde palinggoten raakt de jonge vis toch voorbij de migratieknelpunten. De inzet van vrijwilligers is daarbij van groot belang.

In het recordjaar 2023 raakten 36.000 palingen door de palinggoot.

“De palingen weer vrijlaten is het mooiste moment. Daaruit haal ik de motivatie. Het is een droom om dit werk te doen.”

An een migratieknelpunt in de IJzervallei verleidt een lokstroom glasaal en meer ontwikkelde jonge paling om een palinggoot in te zwemmen. Dankzij de borstels in de goot kunnen de dieren stroomop klimmen en het hoogteverschil overwinnen. Bovenaan de goot komen ze terecht in een opvangbak. Geregeld wordt de opgevangen paling uitgezet voorbij het knelpunt. Eerst worden de vissen geteld, gewogen en soms ook gemeten. Op verschillende plaatsen in de streek wordt de migrerende paling op deze manier verder geholpen. Het onderzoek wordt gevoerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos en met financiering vanuit het Visserijfonds.

BEDREIGDE DIERSOORT

“Er zit leven in de opvangbak”, zegt Dirk Verhaeghe en hij liegt niet. In de emmer kronkelen één- en tweejarige

palingen door elkaar. Als vrijwilliger werkt Dirk mee aan dit langlopende onderzoeksprogramma. “Ik kom hier twee keer per week”, vertelt de hengelaar. “En als er veel paling is zelfs vaker.” En dat is nodig, weet Lore Vandamme, die als projectleider bij het INBO het onderzoek coördineert. “Dankzij Dirk kunnen we snel optreden als het zuurstofgehalte in de opvangbak daalt bij hitte of door een defecte pomp.”

De Europese paling is een bedreigde diersoort. De hoeveelheid glasaal die aan onze kust toekomt, is al sinds de jaren 1980 in dalende lijn. De jonge dieren botsen tijdens hun stroomopwaartse migratie op barrières. Daar probeert men iets aan te doen via aangepast spuibeheer, waarbij de sluisdeuren in de zeehavens bij opgaand tij en hoogtij op een kier blijven staan. Verder landinwaarts kunnen de palingen de knelpunten overwinnen dankzij de

palinggoten. De stroomafwaartse migratie van volwassen paling, de zogenaamde zilverpaling of schieraal, heeft dan weer baat bij visveiligere pompgemalen en andere maatregelen. “De Europese Palingverordening vraagt dat we zorgen voor de uitstroom van 40% van de zilverpaling die hier zou leven zonder menselijke invloed”, stelt Lore.

PASSIE EN BEHENDIGHEID

Aan deze locatie worden sinds 2022 optrekkende palingen geteld. In het recordjaar 2023 raakten meer dan 36.000 palingen door de goot. “Uitzonderlijk veel”, vindt Dirk. Vandaag zullen Lore en hij 135 dieren tellen. Dat doen ze in de laadruimte van Dirks auto die helemaal is uitgerust voor dit werk. “Dit is mijn palingauto”, grapt hij. De behendigheid waarmee hij de dieren telt, valt Lore op. “De meeste vrijwilligers die dit werk doen, zijn hengelaars. Die hebben veel ervaring om met deze dieren te werken. De passie

van Dirk is mooi. Dankzij de inzet van onze gemotiveerde vrijwilligers kunnen we op meer plaatsen de paling helpen en monitoren. Vanuit het INBO focussen wij op het onderzoek zelf.”

Na telling en weging mogen de dieren hun trektocht stroomopwaarts verderzetten. Dirk gebruikt een zelfgemaakte constructie waarlangs ze geleidelijk naar de vrijheid glijden. “Dit moment is het mooiste, hieruit haal ik de motivatie om dit werk te doen. Al mijn hele leven ben ik gefascineerd door het onderwaterleven. Het is een droom om dit te doen.”

HENGELLEN VANOP DE BOOT OP HET KANAAL LEUVEN-DIJLE

“Hier vang je geen massa aan roofvis, maar wel mooie exemplaren”

Voor een fijne hengelsessie moet je het niet altijd ver zoeken, vinden de Leuvense hengelaars Grim en Arne. Ook het Kanaal Leuven-Dijle is de moeite waard. Ze hengelen er vanop de kant, maar ook vanop de boot.

Via de trailerhelling in Wilsele kan je met de boot op het Kanaal Leuven-Dijle.

Samen met Arne Verbinnen laat Grim Boddez zijn boot in het water glijden vanop de trailerhelling in Wilsele. Grim heeft een missie: het Kanaal Leuven-Dijle – ook bekend als de Leuvense Vaart – in de kijker zetten. “Je hebt in Vlaanderen niet zo veel mogelijkheden om vanop de boot te hengelen. Veel roofvis vissers trekken met hun boot naar Nederland, ik ook. Maar op de Leuvense Vaart kan dat ook, zeker sinds de trailerhelling werd gerenoveerd. Bovendien geldt hier geen gesloten tijd. En toch is dit hengelwater niet zo bekend bij roofvis vissers. Er zit hier geen massa aan vis, maar je kan wel mooie exemplaren vangen. Bij afvissingen werden al mooie snoek en heel veel baars gevangen.”

De vis en de hengelaar krijgen op het Kanaal Leuven-Dijle de nodige aandacht. De Vlaamse Waterweg, het Agentschap voor Natuur en Bos en de provinciale visserijcommissie namen verschillende initiatieven. Tussen Leuven en Mechelen vind je meerdere hengelsteigers. Het kanaal is erg populair voor hengelwedstrijden. Er is natuurlijk de trailerhelling in Wilsele die je vrij kan gebruiken. Het kanaal telt enkele aangelegde paaipplaatsen. Op sommige plaatsen beschermen vooroevers de vis tegen de golfslag van de schepen.

MET DE FIETS NAAR HET KANAAL

Als kind leerde de nu 19-jarige Arne de kneepjes van het vak van andere hengelaars. Een van hen was Grim. “Ik had al snel door dat Arne een natuurtalent was. Maar als jonge gast heb je geen auto. Zeker als roofvisvisser is dat moeilijk, dus nam ik Arne geregeld mee.” Vandaag heeft Arne wel een rijbewijs, maar voor een hengelsessie aan het Kanaal Leuven-Dijle springt hij op de fiets. “Ik woon in de buurt. Dit is nog steeds het water waarop ik het vaakst ga hengelen.”

Grim vaart aan een gezapig tempo naar Leuven terwijl Arne één lijn buiten boord houdt. Hier en daar duiken aan de waterkant andere hengelaars op, waaronder een groepje van vier tieners. Als we Leuven naderen, legt Grim de

motor stil. Beide hengelaars mikken hun kunstaas zowat 30 meter ver onder de Marie Thumas Durieuxbrug. De vele passerende fietsers werpen nieuwsgierige blikken op het ongewone gezelschap op het water. “Er wordt weinig met de boot gevist op het kanaal”, weet Grim. “Ook het vrachtvervoer is vrij beperkt. Je ziet vooral pleziervaart.”

HENGELLEN DOET WONDEREN

De baarzen en snoekbaarzen willen vandaag niet bijten, maar daar ligt Arne niet wakker van. “Hengelen vind ik gewoon enorm ontspannend. De stress valt zo van je af. Vroeger werd ik gepest op school. Maar een dagje hengelen deed wonderen, ik kwam weer helemaal tot rust.”

Het jaagpad is van iedereen

Waterbeheerder De Vlaamse Waterweg verwelkomt hengelaars aan het Kanaal Leuven-Dijle. Maar er gelden wel enkele duidelijke regels.

- Rij niet met de auto over het jaagpad waar dit niet is toegestaan.
- Neem je afval mee.
- Nachtvissen is toegelaten, maar zet je schuiltent aan de landzijde van het jaagpad.
- Wildkamperen en barbecueën zijn verboden.
- Hou rekening met fietsers en andere gebruikers. Het jaagpad is van iedereen.

MIGRATIEKNELPUNT AAN DE LAERMOLEN IN HOOGSTRATEN IS OPGELOST

“De vispassage geeft vissen de kans om zich te verspreiden”

Vissen botsen vaak op barrières als ze willen migreren. Ook op de Mark in Hoogstraten was dat het geval. Met de aanleg van een vispassage rond de Laermolen, is nu het laatste migratieknelpunt op de Mark op Belgische bodem verdwenen.

De ligging, de erfgoedwaarde van de molen en de natuur maken deze plek uniek

Voor een idyllisch plekje hoeven de inwoners van Hoogstraten niet ver te gaan. Vlak bij het centrum van de stad getuigt de Laermolen van een eeuwenoude geschiedenis. In 2024 werd de locatie nog aantrekkelijker met een meanderende vispassage en de herinrichting van de omgeving.

GEEN PRETPARK

“Vissen botsten vroeger aan de Laermolen op een hoogteverschil van 1,70 meter”, vertelt Stoffel Moeskops. Als projectingenieur van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) leidde hij de werken in goede banen. “Daarom legden we een nevengeul aan met 23 trappen. Het bovenstroomse gebied is nu niet meer afgesloten als leef- en foeragegebied

voor de vissen. De vispassage geeft soorten de kans om zich te verspreiden en verder te ontwikkelen.”

“De bestaande brug over de Mark was in slechte staat. Daarom sprong de stad Hoogstraten mee op de kar voor de renovatie. En meteen verbeterden we ook de directe omgeving op een weinig ingrijpende manier. Uit een participatietraject bleek dat burgers hier wel recreatie wilden, maar dat het geen pretpark mocht worden. Het is echt wel de bedoeling dat mensen hier een rustmoment kunnen beleven.”

“Voor de stad Hoogstraten was dit een mooie kans om deze plek mee te verbeteren”, zegt schepen van openbare

ruimte en patrimonium Piet Van Bavel. “De ligging, de erfgoedwaarde van de molen en de natuur maken deze plek uniek. En de bewijzen zijn er. Dit is een echte trekpleister, voor Hoogstratenaren en toeristen. Technisch was dit geen eenvoudig project, maar het is volledig geslaagd. Iedereen is positief, dat doet deugd.” Naast de vispassage werd een wandelpad aangelegd. Er kwam ook een nieuwe verkeersbrug over de passage en een voetgangersbrug over de Mark. Een houten terras laat mensen toe om tot dicht bij het water te komen.

FANTASTISCH OPGELOST

In de Laermolen persen vrijwilligers smout, zoals koolzaadolie in de Kempen wordt genoemd. Voor de watermolen

was het van belang dat het debiet voldoende hoog bleef. “Na de aanleg van de vispassage kan de molen nog altijd draaien”, zegt molenaar Jef Verbraeken. “Ze hebben dat echt fantastisch opgelost. Wij krijgen veel lovende reacties van onze bezoekers.”

Het Visserijfonds zorgde mee voor de financiering. “In Nederland is er nu nog één migratieknelpunt op de Mark”, weet René De Bie, lid van de provinciale visserijcommissie. “Als ze dat nog oplossen, kan de vis migreren van de grote Nederlandse rivieren tot aan de bron van de Mark. Maar dankzij de vispassage lukt dat nu al op een groot deel van de Mark. Zo zat er altijd al redelijk wat kopvoorn op de zijbeek het

Merkske. Die kan nu op een groot deel van de Mark migreren. Dat is toch een soort die niet op zo veel plaatsen voorkomt.”

Ook de geplande rioleringswerken zijn een goede zaak voor de vissen in de Mark. Zo komt er bij hevige regenval minder ongezuiverd water in de rivier. Overigens is de waterkwaliteit van de Mark behoorlijk goed, zo blijkt uit metingen.

Volg de waterkwaliteit van de Mark:
waterinfo.vlaanderen.be/station/01MM0019

Interesse in de molen? laermolen.be

VISWATER IN DE KIJKER

OOST-VLAANDEREN

“Of wij de toekomstige stewards van de Bentillekreek zijn? Waarschijnlijk wel, ja.”

HENGELPLEZIER EN NATUURBEHOUD GAAN
HAND IN HAND AAN DE BENTILLEKREEK

“Binnen onze stewardwerking kan iedereen wel iets. Samen bereiken we veel”

In tegenstelling tot de meeste Meetjeslandse Kreen was de Bentillekreek lange tijd geen openbaar hengelwater. Daar kwam verandering in onder impuls van een enthousiaste groep hengelaars. In overleg met buurtbewoners, landbouwers en verenigingen toverden ze de kreek om tot een oase van groen en rust.

Drie 15-jarige hengelaars zitten voor hun tentje aan de Bentillekreek. Mathis De Smet, Tuur Van Wynsberghe en Senne De Bruycker genieten van de lasagne die Tuurs mama net kwam brengen. Tevreden aanschouwen de stewards van de Bentillekreek dit tafereel: de toekomst is verzekerd! En dat is een goede zaak, want de kreek in Sint-Laureins groeide in enkele jaren uit tot een prachtige plek.

DAGELIJKSE RONDGANG

De stewardwerking – die aangesloten is bij het VBK (Vereniging van Belgische Karpervissers) – neemt heel wat taken op zich. Dat vertelt hoofdsteward Ronny Loete: “In de zomer doen we haast dagelijks onze ronde, ook als het donker is. Verder sensibiliseren we hengelaars om de vis correct te behandelen.”

“Om blauwalg te bestrijden, plaatsen we korven met onbehandeld gerstestro in het water. Als dat rot, kom er een enzym vrij

dat de blauwalg afremt. Twee jaar geleden hebben we botulisme bestreden. We zien toe op de naleving van een verbod om water te onttrekken. Jeugdbewegingen die vlakbij op kamp komen, vertellen we welke afspraken hier gelden. De drie kiosken met informatie, de houten poortjes en de bruggetjes zijn ook ons werk. We maaien, snoeien en knotten. In opdracht van het polderbestuur regelen we ook de sluis tussen de kreek en het Leopoldkanaal. We proberen het water zoveel mogelijk vast te houden. En we brachten ook de erosie van de oevers in kaart. Om die tegen te gaan, stelden we voor om vooroevers te bouwen.” Het polderbestuur liet 800 meter vooroevers van wilgentenen plaatsen zodat er zich een rietkraag kan vormen. De provincie Oost-Vlaanderen stond in voor de financiering.

GEDAAN MET OVERLAST

Het resultaat van dat harde werk mag gezien worden. De overeenkomst voor de stewardwerking, opgestart in 2019, is nu

verlengd. Deze overeenkomst is afgesloten tussen het VBK, Sportvisserij Vlaanderen, de provinciale visserijcommissie en het Agentschap voor Natuur en Bos. “We moesten tot nu toe nooit de politie erbij roepen”, vertelt Ronny. “We noteerden nog maar één geval van stroperij en zien de overlast dalen.” Dat was ooit wel anders, aldus mede-steward Tony Boes: “We hengelen hier allemaal al twintig tot dertig jaar. We kennen de Bentillekreek vanbinnen en vanbuiten. Vroeger was er geen controle en was er best wat overlast. Dat is nu voorbij.”

De stewardwerking valt onder het VBK, maar ook wie houdt van roofvis of witvis kan hier mooie tijden beleven. Tony, zelf een karpervisser, vindt dat een goede zaak. “We willen dat de Bentillekreek een hengelwater is voor iedereen.”

“Lange tijd werd de Bentillekreek beheerd door het polderbestuur. Je moest wel drie keer over prikkeldraad klauteren om

"Als steward is het sociaal contact belangrijk. We doen altijd een babbeltje met de hengelaars die rond de kreek zitten."

"We kennen de Bentillekreek vanbinnen en vanbuiten. Vroeger was er geen controle en was er best wat overlast. Dat is nu voorbij."

“ We hebben een zeer goede relatie met de lokale afdeling van Natuurpunt. Wij helpen hen bij het beheer, zij geven ons de kans om te hengelen in het gebied dat zij beheren.

erbij te geraken”, herinnert Ronny zich. Dat is nu voorbij. Sinds 2019 is de kreek een openbaar hengelwater. Wie op de Bentillekreek wil hengelen, heeft naast een visverlof ook een bijkomende gratis krekentoelating nodig. “We kunnen die ook weer intrekken als het nodig is”, zegt Ronny. “Op die manier hebben we een impact op wat hier gebeurt.”

Dat de kreek makkelijk bereikbaar is, is ook te danken aan de stewards. Ze legden drie parkings aan en zorgden voor een nieuwe veldweg. Nu ja, nieuw is relatief. “Op oude kaarten ontdekte ik dat er in de tijd van Napoleon al een weg liep ten noorden van de Bentillekreek”, zegt Ronny. “Daarom konden we die weg terug aanleggen.”

GEEN CHAMPETTERS

Het verhaal van de stewards van de Bentillekreek is er ook een van samenwerking met andere organisaties.

“We hebben een zeer goede relatie met de lokale afdeling van Natuurpunt”, vertelt Ronny. “Wij helpen hen bij het beheer, zij geven ons de kans om te hengelen in het gebied dat zij beheren.” Ook het vermelden waard is het jaarlijkse jeugdhengelkamp in samenwerking met Sportvisserij Vlaanderen en de gemeente Sint-Laureins.

“Iedereen van ons kan wel iets”, aldus Marc Dhont. “De ene is goed met papier, de andere met zijn handen. Samen bereiken we veel. En we hopen dat de jonge hengelaars het op een dag van ons zullen overnemen.” Ook Ronny looft de kwaliteiten van de groep van vijf stewards – het vijfde lid Filip Boelens kan er vandaag niet bij zijn. “Ieder doet zijn ding, dat is plezant. Marc heeft bijvoorbeeld aan elke kiosk een nestkastje gehangen. Dat vind ik *wijs*. Typisch Marc! Intussen zijn we een vriendengroep geworden. We wonen ook allemaal in de omgeving.”

“We willen geen groep *champetters* zijn”, gaat Ronny verder. “Het is vooral Marc die erop hamert om mensen altijd positief te benaderen.” Dat bevestigt die laatste meteen: “Ik vind het belangrijk dat je als steward toegankelijk blijft voor de mensen. Stel je je onvriendelijk op, dan ben je op de duur niet meer welkom. Het sociaal contact is belangrijk. Ik doe altijd een babbeltje met de hengelaars die rond de kreek zitten.”

“Het doet de ronde dat er hier veel controles zijn”, weet Wim De Buck, die zich als laatste als steward aansloot. “Waarom ik dit doe? Ik ben graag in de natuur en ik ga graag hengelen. Toen Filip me vertelde over de stewardwerking, heb ik niet getwijfeld.” De liefde voor de Bentillekreek bij de vijf stewards is duidelijk groot. “Dit is ons eerste water, zoals bij die jonge gastjes daar”, vertelt Marc. “Dat is apart hoor, dat water blijf je het liefste zien.”

TOEKOMSTIGE STEWARDS

Senne, een van die *jonge gastjes*, is nog maar net terug uit vakantie. Maar toen hij hoorde dat zijn vrienden Tuur en Mathis aan het hengelen waren, fietste hij meteen naar de kreek. “Tijdens de zomervakantie zit ik de helft van de tijd hier”, verzekert Tuur. “Ik hengel al van mijn 4 jaar, samen met mijn papa. En ik heb de anderen aangestoken. Sommige leeftijdsgenoten vinden het tof dat wij zoveel vissen, anderen kijken er vreemd van op. Maakt niet uit, wij gaan gewoon graag hengelen. En hier zitten we heel vaak, ook ’s nachts. Onze ouders vinden dat oké.” Dat laatste wordt beaamd door Mathis: “Beter dat we gaan hengelen op de Bentillekreek dan dat we op straat rondhangen, vinden onze ouders.”

Dat hengelen een echte passie is bij deze jonge karpervissers is overduidelijk. “Verjaardag, kerst, Nieuwjaar: als ik

zakgeld krijg, gaat dat naar het hengelen”, bekent Senne. En voor dat hengelen is de Bentillekreek ideaal. De drie vrienden zijn hier dan ook vaste waarden aan de waterkant. “Ik doe altijd een babbeltje met de andere hengelaars”, vertelt Tuur. “De vaste mensen hier ken ik allemaal. Of wij de toekomstige stewards van de Bentillekreek zijn? Waarschijnlijk wel, ja.”

Meer info of een gratis hengeltoelating voor de Bentillekreek aanvragen? Kijk op vbk.be/bentillekreek

PROVINCIALE VISSEIJCOMMISSIES

INFOLOKET OPENBARE VISSEIJ

Heb je een vraag over de openbare visseij? Neem dan contact op met de visseijcommissie in je provincie.

natuurenbos.be/visseijcommissie

WEST-VLAANDEREN

Tel. +32 (0)50-40 58 04
visseijcommissiewvl@gmail.com

OOST-VLAANDEREN

Tel +32 (0)9-267 70 00
pvc@oost-vlaanderen.be

ANTWERPEN

Tel +32 (0)3-204 03 35
visseijcommissieantwerpen@gmail.com

VLAAMS-BRABANT

Tel +32 (0)16-66 63 17
Tel +32 (0)471-56 48 25
patricia.leenaerts@vlaanderen.be

LIMBURG

Tel +32 (0)2-553 24 32
pvc.limburg@vlaanderen.be

GETUIGE VAN EEN MASSALE VISSTERFTE?

Neem zo snel mogelijk contact met de lokale politie of de milieudienst van je gemeente.

AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS

Het Agentschap voor Natuur en Bos staat in voor het visverlof, het beheer van de visstand, het behoud van de visseij en de naleving van de visseijwetgeving.

INFO VISVERLOF – DUPLICAAT VISVERLOF

visverlof.be
visverlof@vlaanderen.be

DIGITALE HENGELKAART

natuurenbos.be/hengelkaart

INFO VISSEIJ

natuurenbos.be/visseij
visseij.anb@vlaanderen.be

NATUURINSPECTIE

Natuurinspectie staat in voor de naleving van de visseijwetgeving. Visstroperij of andere ernstige inbreuken op de visseijwetgeving kan je melden bij Natuurinspectie op het telefoonnummer +32 (0)2-553 09 96.

INSPECTIEREGIO WEST

(provincies West-Vlaanderen en
Oost-Vlaanderen)
natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be

INSPECTIEREGIO OOST

(provincie Limburg
en arrondissement Leuven)
natuurinspectie.oost.anb@vlaanderen.be

INSPECTIEREGIO MIDDEN-VLAANDEREN

(provincie Antwerpen en
arrondissement Halle-Vilvoorde)
natuurinspectie.middenvlaanderen.anb@vlaanderen.be

INFO BLAUWALGEN

blauwalgen.be